

نشر کلاغ

حماي سرمايه

و بخرهای سرمايه‌داري

ديپ هاروي

بدا مينی

www.ketab.ir

نشر کلاغ

تهران - صندوق پستی ۳۷۴۹ - ۱۴۱۵۵

تلفن - دورنگار: ۸۸۹۹۷۳۹۹

kalaghpub@gmail.com

معمای سرمایه و بحران‌های سرمایه‌داری / دیوید هاروی / مجید
امینی / چاپ اول: ۱۳۹۳ / شماره‌گان: ۱۱-۰ / طراحی و
صفحه‌آرایی: آتلیه نشر کلاغ / طرح جلد: با استفاده از طرح جلد
چاپ انگلیسی: / چاپ و صحافی: معرفت / قیمت: ۲۳۰۰۰ تومان
/ حق چاپ و نشر محفوظ
شابک: ۹۷۸۶۰۰۰۹۶۱۸۸۰۰۰

سرشناسه: هاروی، دیوید، ۱۹۳۵ - م. Harey, David

عنوان و نام پدیدآور: معمای سرمایه و بحران‌های سرمایه‌داری / دیوید

[ترجمه] مجید امینی.

مشخصات نشر: تهران: نشر کلاغ، ۱۳۹۳

شابک: 978-600-941888-0-0

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: The enigma of capital and the crises of capitalism, 2010

یادداشت: ضمیمه - واژه‌نامه - کتاب‌نامه - نمایه

موضوع: سرمایه‌داری

شناسه افزوده: امینی، مجید، ۱۳۳۸ - ، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۲ م۵۲/۵۰۱HB

رده‌بندی دیویی: ۱۲۲/۳۳۰

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۳۳۲۱۷۰۰

فهرست

۵	فهرست
۷	پیش‌گفتار
۱۱	۱- آشنایی
۶۷	۲- سرمایه گردآوری می‌شود
۹۵	۳- سرمایه روانه‌ی کار می‌شود
۱۶۷	۴- سرمایه روانه‌ی بازار می‌شود
۱۸۵	۵- سرمایه تکامل می‌یابد
۲۱۵	عجرفایای درک بحران
۲۸۱	۷- ویران‌گری خلاق بر روی زمین
۳۲۷	۸- چه باید کرد؟ و چه کسی باید انجام‌اش دهد؟
۳۹۷	پیوست
۴۰۱	منابع مورد استفاده و متون پیشنهادی بیش‌تر
۴۰۷	واژه‌نامه
۴۲۳	نمایه

پیش‌گفتار

موضوع کتاب حاضر جریان سرمایه است.

سرمایه خرد حیات بخشی است که در پیکره‌ی سیاسی^۱ تمام جوامعی به جریان در می‌آید که سرمایه‌داری‌شان می‌نامیم و گاه جویبارگونه و گاه سیلاب‌وار در تمامی پهنای جهان مسکون پخش می‌شود. در واقع به برکت همین جریان است که با عین در نظام سرمایه‌داری زندگی می‌کنیم — می‌توانیم معاش روزانه‌مان و نیز خانه، خودرو، تلفن همراه، پیراهن و کفش و تمام کالاهای دیگری را فراهم آوریم که برای گذران زندگی نیازمند آنیم. از طریق همین جریان است که ثروتی خلق می‌شود فراهم‌کننده‌ی تمامی خدماتی که زندگی ما را تأمین می‌کنند، سرگرم‌کننده‌ی سازند، آموزش‌مان می‌دهند، ما را از مرگ می‌رهانند یا در بهداشت‌مان نقش دارند. حکومت‌ها با مالیات‌بستن بر این جریان است که قدرت، نیروی سیاسی و توان‌شان را در تضمین سطح مناسبی از زندگی برای تمامی شهروندان تحکیم می‌بخشند. حال اگر جریان سرمایه مختل یا کند یا، حتا بدتر از آن، موقوف شود، با بحرانی در نظام سرمایه‌داری روبه‌رو می‌شویم که در آن زندگی بر مرز

۱. پیکره‌ی سیاسی یا *body politic* اصطلاحی است از میشل فوکو، فیلسوف فرانسوی، که اشاره دارد به مردم یک کشور به عنوان یک گروه از نظر سیاسی متشکل.

دیگر نمی‌تواند به آن شکلی ادامه یابد که بدان خو گرفته‌ایم.

بنابراین درک جریان سرمایه، مسیرهای پیچ‌درپیچ‌اش و منطق غیرعادی حاکم بر رفتاراش از اهمیت به‌سزایی در شناخت ما از شرایطی که در آن زندگی می‌کنیم برخوردار است. در سال‌های نخستین سرمایه‌داری، بدیشمندان اقتصاد سیاسی از تمامی جریان‌های فکری در تلاش بودند تا به درکی از سیرهای مختلف جریان سرمایه دست یابند، و این آغازی بود برای پاگیر، درکی انتقادی از کارکرد نظام سرمایه‌داری. اما در دوران اخیر، ما از پی‌گیری این درک انتقادی روی برتافته‌ایم و به جای آن، محل‌های پیچیده‌ی ریاضیاتی می‌بینیم، به تحلیل بی‌وقفه‌ی داده‌ها می‌پردازیم، جداول رایانه‌ای اعداد را در روبرو می‌کنیم، جزئیات را می‌کاویم و هرگونه درکی از ویژه‌گی فراگیر سرمایه را زیرتوده‌یی از کاغذ و گزارش و پیش‌بینی دفن می‌کنیم.

هنگامی که علیا حضرت ملکه الیزابت دوم در نوامبر سال ۲۰۰۸ در «مدرسه‌ی عالی اقتصاد لندن» از اقتصاددانان پرسیدند چرا نتوانسته بودند ظهور بحران جاری را پیش‌بینی کنند (پرسی که به گمان در ذهن همه مطرح بود ولی تنها یک حکمران فئودال می‌توانست با آن ساده‌گی مطرح‌اش کند و انتظار پاسخ هم داشته باشد)، اقتصاددان هیچ پاسخ حاضر و آماده‌ی نداشتند. تنها پس از شش ماه بررسی، کنکاش و برزق‌های فراوان با مهم‌ترین نظریه‌پردازان بود که در جلسه‌ی زیر نظر آکادمی بریتانیا در نامه‌ی گروهی به ملکه تنها توانستند به این امر اعتراف کنند که به دلیل «تلی از به‌اصطلاح خطرات فراگیر، غافل مانده و هم‌چون دیگران غرق در «سیاست انکار» بوده‌اند. ولی آن‌چه آن‌ها انکارش می‌کردند به واقع چه بود؟

هم‌نامِ اوایل سده‌ی هفدهمی من، ویلیام هاروی، (که هم‌چون من زاده‌ی منطقه‌ی کِنت [در انگلستان] بود) معمولاً به عنوان نخستین کسی شناخته می‌شود که به شیوه‌ی درست و فراگیر چه‌گونه‌ی گردش خون در بدن انسان را نشان داد. بر مبنای همین یافته بود که پژوهش‌های پزشکی تستند نشان دهند چه‌گونه حمله‌های قلبی و دیگر بیماری‌ها می‌توانند به‌طور جدی نیروی حیاتی درون بدن انسان را تحلیل برند یا حتا نابود کنند. هنگامی که جریان خون متوقف شود، بدن می‌میرد. البته درک ما از دانش پزشکی، در حال حاضر، بسیار پیچیده‌تر از آن است که هاروی می‌توانست تصور کند. با این همه، ساخت ما هم‌چنان بر همان یافته‌های معتبری استوار است که او اولین کسی بود که آنها را کشف کرد.

اقتصاددانان، رهبران جریان نو نزاریه پردازان سیاسی ما در تلاش برای برخورد با تکان‌های شدید در جنبش‌های سیاسی و در نبود هرگونه تصویری از ماهیت فراگیر جریان سرمایه، یا عمل کرده‌های قدیمی را احیا کرده‌اند یا مفاهیم فرامردن را به کار بسته‌اند. یک دسته نهادها و فروشندگان بین‌المللی اعتبار از طریق برنامه‌های «تعمیل ساختاری» و دیگر ترفندها (هم‌چون دوبرابر کردن ناگهانی کارمزد کارت‌های اعتباری من) بدون توجه به فقر مردم مشغول مکیدن - زالووار - خون آن‌ها در سراسر جهان است. از سوی دیگر، بانک‌های مرکزی با استفاده از نقدینگی مازاد در تلاش غریبی کردن اقتصادهای خود و متورم کردن پیکره‌ی سیاسی جهانی‌اند، به این امید که این‌گونه انتقال خون‌های اضطراری بتوانند دردی را درمان کنند که نه‌تنها تشخیص و اقداماتی بسیار ریشه‌یی‌تر است.

در این کتاب، تلاش من بر آن خواهد بود تا درکی دوباره از چه‌گونه‌ی جریان سرمایه به دست دهم. اگر بتوانیم به شناختی بهتر از آشفتگی و

هلاکتی که همه‌ی ما را تهدید می‌کند دست یابیم، آن‌گاه چه بسا به این درک
نیز دست یابیم که چه باید کرد.

دیوید هاروی

نیویورک، اکتبر ۲۰۰۹

www.ketab.ir